



Disputatio medica inauguralis de ictero

<https://hdl.handle.net/1874/345218>

16.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
I C T E R O,

QUAM
AUSPICE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Magnifici D. Rectoris,
M. JOHANNIS LEUSDEN,

Philosophiae Doctoris, & Linguae Sanctae in Illustri
Academia Ultrajectina Professoris Ordinarii,

U T E T
*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Nobilissima
Facultatis MEDICAE Decreto,*
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA Honoribus, Prærogativis &
Privilegiis, ritè & legitime consequendis,

Publice ventilandam exponit
HENRICUS von SCHIFFART, Frieslandensis.

Ad diem 27. JUNII, ab hora semiundecima ad duodecimam.



TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xciij.

DISPUTATIO MEDICA
I. M. A. D. O. C. M. E. D. I. C. I.
DE
PRINCIPI.
PATRIÆ.
PARENTI.
FAUTORIBUS.

A C

A M I C I S.

FRANCOFURTI
Ex Officina Francisci Halmi, Academicæ
Typographi, c. 1780.



PROOEMIUM.



Quoniam investigatio causarum
tanti in Medicinâ est momenti,
ut illis non ritè perspectis, in-
numeri in praxi errores commit-
tantur, illud imprimis genui-
nis Æsculapii filiis incumbere
existimo, ut in iis legitimè inquirendis omnem
operam & industriam collocent, si ægrotantis sa-
luti suæque existimationi consulere velint. Exem-
plum nobis præbet Icterus, cujus causam cum non-
nemo bilis abundantiam judicaverit, in tanta
quantitate acidulas artificiales bilem destruentes
patienti propinavit ut exinde convulsionibus cor-
reptus animam efflaverit. Cum itaque longè aliam
Ictero assignemus causam, paucis illam in me-
dium proferre animum induximus. Cui conamini
ut faveat Divinum Numen piïssimis voveo suspi-
riis.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
ICTERO.
THESIS I.



Definiri potest icterus, quod sit cachexiæ species, ubi cutis aliæque solidæ nec non quædam fluidæ nostri corporis partes præternaturali colore vel flavo vel subviridi vel nigro tinguntur.

I I.

Distinguitur vulgo in *flavum* & *nigrum*, illiusque causa bilis, hujus autem melancholia dicitur. Verùm hæc distinctio non magni est momenti nec tanta inter icterum flavum & nigrum intercedit differentia, quantam communiter existimant: cum gradu solummodo ab invicem discrepent. Sic ut eadem particulæ, quæ in uno homine icterum flavum repræsentant, in alio si in majori adsint quantitate nigrum producere possint: Id quod ex sequenti experimento patet. Si spiritus nitri flavæ ictericorum urinæ affunditur, primò viridis emergit color. Quod si affusio ista continuetur, sensim ad obicurum & nigrum degenerat.

I I I.

Insuper Zacutus Lusitanus opinionem nostram historiâ quadam, quam non ita pridem me legisse memini, confirmat. Refert enim aliquando contigisse, ut æstivo tempore duo messorum operi suo intenti, ab unius ejusdemque viperæ morfu ex improvise læderentur, quorum alter ictero flavo, alter autem ictero nigro correptus fuit. Cujus apparen-

apparentiæ sequentem rationem reddimus: quòd videlicet in istius hominis sanguine, qui, postquam à viperæ morfu acido-corrosivæ particulæ ipsi communicatæ fuerint, nigrum icterum est adeptus, in majori copiâ acidæ istiusmodi particulæ jam præexistenterint.

I V.

Causam icteri proximam non esse bilis abundantiam; ut vulgò creditur, unusquisque facillè animadvertet, qui ejus indolem & eximium quem corpori nostro præstat usum æquâ rationis lance paulisper trutinaverit. Quoniam enim maximam partem constat salino-volatilibus & oleosis particulis ita inter se mixtis ut nullæ prædominium obtineant, nec torporem & lassitudinem, nec urinæ vel fæcum vel transpirationis imminutionem, nec nauseam, vomitum, præcordiorum anxietates, difficilem respiracionem, cephalalgiam aliaque symptomata icterum concomitantia producere valet; Sed potius acidas particulas involvendo, viscidasque attenuando, sanguinis fluiditatem conservat ejusque motum circulatorium intendit, atque ita variis morbis imò ipsi ictero omnem occasionem præcidit. Adèò ut tum demum innumeri orientur morbi, quando bilis particulæ salinæ volatiles oleosæ in sanguine vel deficient vel à contrario acido infringuntur.

V.

Præterea in ictericis non observatur internus sanguinis æstus, quem tamen ante propositæ sententiæ fautores bilis abundantia e. gr. in Febris ardentibus semper adscribunt. Sed torpor adest & lassitudo spontanea, manifesto indicio non bilem sive particulas oleoso salinas & volatiles, quin potius viscosas & acidas in hoc morbo peccare. Unde sanguis coagulatus & incrassatus nec debite circulare nec sufficientem spirituum animalium copiam cerebro suppeditare potest. Hinc muscoli debito sanguinis & spirituum animalium influxu destituti operationes suas segnius peragunt.

V I.

Imò si bilis abundantia in sanguine icterum produceret, non solum sanguis sed & omnes à sanguine secreti liquores amarum saporem præ se ferre deberent, cum tamen nec sanguis, nec serum, nec urina, quamvis sit tam flava ut immixtum linteum colore suo imbuat, salsum & acidum saporem linguæ communicent, quemadmodum quidam mihi retulit qui cujusdam ictero laborantis urinam inscius gustavit. Quoniam scilicet patientis urina istiusmodi vitro, quo cerevisia contineri solet indita & unà cum alio vitro cerevisiâ repleto mensæ imposita fuerat, Medicus iste siti correptus vitrorum similitudine, præprimis cum ambo liquores uno eodemque colore gauderent, deceptus, loco cerevisiæ urinam ori admovit.

V I I.

Ast objiciunt in ictero incipiente sæpius adesse vomitum maximè amaricantem, orisque amaritiam, quæ symptomatica sine dubio bilis in sanguine abundantiam arguere dicunt. Verùm respondemus consequentiam illam minimè procedere; Quia eadem phænomena in febribus intermittentibus, quarum causam nemo (quòd sciam) Medicorum bilem statuit, quoque observantur. Verisimilius itaque videtur vomitum istum oriri à particulis acerbis ventriculi fibrillas nerveas nimium vellicantibus. Unde spiritibus animalibus impetuosius influentibus, motus ventriculi invertitur & contenta per os expelluntur, faciliè autem fieri potest ut validà illà non solum ventriculi, sed & partium adjacentium concussione una vel altera guttula bilis ex duodeno per pylorum in ipsum ventriculum ascendat, atque contenta ipsius amaritie flavoque colore imbuat. Dum verò particulæ istæ biliosæ vel mediante vomitu, vel sub formâ halituum versus linguam ascendunt ejusque poris inhærent, omnia amarum saporem præ se ferunt. Quæcumque enim tunc assumuntur non agunt immediatè in contextum nervosum per linguam dispersum sed illas tantum particulas, quas poris linguæ inhærerere diximus, altiùs adigunt,

quæ

quæ proinde papillas nerveas insolitè commovendo amarum saporem producant.

V I I I .

Multò minus flavus corporis color, quo veteres decepti videntur, bilis in sanguine abundantiam probat. Omnia namque ramosa cum acido combinata semper flavescunt, imò sæpiùs ad rubedinem vergunt si acidiori sale instruantur. Quemadmodum experimentis chymicis abundè satis demonstrari potest, ubi terræ ramosæ vel olea quævis cum acido digesta ad flavedinem aut rubedinem summam declinant. Sic spiritus therebinthinæ affuso oleo vitrioli confestim colorem bili similem repræsentat. Sic mercurius sublimatus corrosivus in aqua solutus affuso oleo tartari per deliquium rubescit. Si verò eadem solutioni parum salis ammoniaci addatur, flavescit, quia mediante hoc sale alcalico acidum in Mercurii corrosivi solutione contentum parumper destruitur. Imò plurima corpora acidiora terrâ ramosâ instructa suâ spontè ad flavedinem vergunt si aëri objiciantur; ut patet in oleo vitrioli albo, pomis, pyris conscissis, aliisque.

I X .

Quod si aliquis antedictis rationibus non contentus adhucdum sustineret, colorem in corpore flavum semper à bile ortum trahere, is explicet mihi quæso, unde flavæ & lividæ in scorbuticis plerumque, in contusionibus autem gravioribus semper apparentes maculæ oriantur? Non enim bilis hic accusari potest. In utroque enim casu aliqualis sanguinis est extravasatio, dum in scorbuto sanguis acer capillaria vascula corrodit, in contusionibus verò violenta causa externa eadem dirumpit. Hinc sanguis ex vasculis suis eruptus stagnat & primò rubrum dein livido-cæruleum colorem oculis conspiciendum præbet. Volatilioribus particulis interea temporis avolantibus reliquæ stagnatione acidiores redditæ & cum ramosis terrestribus combinatæ flavedinem repræsentant. Bilis autem particulæ cum ad motum sint satis aptæ tamdiu circa cutim hæere nequeunt.

Nec

inurans obis vomitios & illis X. aronem intelligiq abnietq uup

Nec audiendi sunt illi, qui bilem ex vesiculâ felleâ in hepar & ex hepate in massâ sanguineam regurgitare magnâ voce contendunt. Iisdem namque difficultatibus quas antea recensuimus hæc opinio premitur. Imò quis unquam evincet bilem corpus nostrum tam flavo colore posse tingere, cum rubicundissimum oleum in se contineat absconditum? quod purpureum sanguinis colorem potius exaltabit, quàm ad flavedinem disponet: Præterea non rationi solum sed & experientiæ hypothesi ista contradicit. Quamvis enim ductus cysticus in animali adhuc vivente filo ligetur, nihilominus tamen bilis ex ductu hepatico in communem delata in duodenum sese indefinenter exonerat manifesto argumento bilem per ductum hepaticum non ad sanguinem sed ad intestina amandari.

X I.

Verosimilius itaque statuimus icterum oriri à particularum acidarum ac terrestrium bilem inviscantium in corpore abundantia & consequenter à particularum bilem componentium non solum in vesiculâ felleâ, hepate & sanguine sed in toto corpore, defectu. Quotiescunque enim acidum imperii fasces in corpore nostro tenet, toties bilis sub jugum trahitur & vice versâ prædominante bile acidum necatur.

X I I.

Quod ut melius intelligatur animadvertendum erit chylum post peractam ciborum in ventriculo dissolutionem acidum nimis existere. Ne autem acidus istiusmodi chylus sanguinem incrassaret variosque morbos produceret necesse fuit ut bilis tanquam lixiviosus & alcalinus liquor in duodenum flueret, ibique acidum temperaret & chylum præterlabentem fluidiorem redderet.

X I I I.

Quod si bilis, à quacunque demum causa fuerit, chylo non permisceatur aut nimis crassa & glutinosa existens, sale volatili destituatur, chylus aciditatem suam à fermenta-

menta-

mentativo motu in ventriculo conceptam retinet & sanguini commixtus ejus particulas ex quibus bilis deberet componi oleosas scilicet & volatiles magis adhuc destruit. Atque exinde ratio desumi potest quare icterus flavus in nigrum sæpius degeneret.

X I V.

Ne autem temerè talem causam ictero ascripisse videar, rationes quasdam, quibus hæc sententia suffulta est in medium proferam, quarum præcipuam præbet quotidiana experientia practica, quæ docet omnia medicamenta acidum corrigentia & bilem augmentantia, qualia sunt salia fixa, volatilia, oleosa & amara quævis primatum obtinere in cura icteri. Quod si autem ab abundantia bilis in sanguine oriretur icterus, necessariò deberet curari medicamentis bilem præcipitantibus & corrigentibus e. gr. acidis. Verùm quàm funestum acida in hoc morbo producant effectum non solum aliquoties in practicum libris legi, sed & ab expertissimis practico andivi, imò in sequenti casu non ita pridem observavi.

X V.

Vir 57. annorum, vomitu admodum molesto per integrum annum circiter miserè divexatus, feбри intermitte corripiebatur. Cui postquam per aliquod temporis intervallum durasset icterus superveniebat. Corpus liquidem viridi colore defædatum languebat. Appetitus aliquando erat depravatus, subinde totaliter prostratus. Præterea anxietates præcordiorum ægrum torquebant. Urina flavum ad nigrum vergentem colorem repræsentabat. Quapropter à musteo quodam Doctore & pseudo-chymico auxilium petiit. Qui acidulas artificiales statim propinavit, sed horrendis convulsionibus paulo post supervenientibus ægrum Parcisi tradidit.

X V I.

Præterea opinionem nostram confirmat, quòd iis hominibus, qui acidæ & viscidæ diætæ dediti, vel morbis ut plurimum chronicis & præsertim tertianis ac quartanis

sunt affecti icterus sæpissimè superveniat. Non enim tantummodo particulis biliosis volatilibus durante morbo corpus privatur, sed ægri præterea acida quævis e. gr. spiritum sulphuris & vitrioli, succum citri, saccharum, syrupos, julapia aliaque noxia bilem destruentia pleno gutture ad nauseam usque assument. Unde sanguis particulis activis orbatus, acidis autem & terrestribus refertus cachexiæ, cujus species est icterus, viam sternit.

XVII.

Exinde facilè dari potest ratio, quare Medicus ille Antwerpensis, cui vinum rhenanum erat in deliciis, ictero correptus, ab illo prius liberari non potuerit, nisi postquam à vino rhenano (quo morbum suum profligare frustra laborabat) abstineret, & ad alia magis proficua medicamenta confugeret. Simili modo patet quare à nimio spiritus vitrioli usu in hunc morbum incidere aliquis posset, quemadmodum amicus quidam conjunctissimus sibi contigisse mihi quondam narravit.

XVIII.

Causæ icteri remotæ ex sex rebus nonnaturalibus commodè peti possunt, inter quas cibus & potus vel qualitate vel quantitate peccantes primum locum obtinent. Præprimis nocent omnia acida, fructus horæi, pisces, pinguia, saccharata aliaque in ventriculo & intestinis putredinem facilè concipientia. Inter potulenta malè audiunt vina austera & acidulæ immoderatiùs assumptæ. Præterea aër frigidus; consuetæ evacuationes suppressæ, tristitia, mœror & solitudo hunc affectum nonnunquam producant.

XIX.

Causa procatartica potest esse ira, quatenus impetuoso spirituum animalium existente influxu massa sanguinea alteratur & in determinatione suâ turbatur, unde particulis volatilibus avolantibus acidis prædominium relinquitur. Talem icterum ab ira productum in gravida observavit Riverius Centur. 2.

Nec

X X.

Nec ira solùm sed & assumpta vel venenatorum animalium morsus eundem in scenam producere valent. Dum scilicet venena acido-corrosivis particulis, iisque nonnunquam volatilibus, constantia, particulas acidas in sanguine jam præexistentes adaugent & in actum deducunt. Sic icterum à morfu canis rabidi oriri posse historiam quadam confirmat Bartholinus Cent. 3. hist. 4. Eundem ex viperæ morfu fuisse productum annotavit Zacut. Lusitan. lib. 5. Med. Princip. Histor. 29. Post morsum denique araneorum icterum flavum observavit Joël in praxi venenis p. 126.

X X I.

Signa diagnostica icteri variant prouti sanguis & ab illo secreti liquores nunc majori nunc minori acidi copia sunt referti. Nonnunquam enim corpus lividum, mox flavum lividis maculis interspersis apparet, quâ flavedine albicans oculorum tunica quoque corripitur. Subinde externa cutis superficies ad cadaverosam nigredinem tendit & summa durities circa abdomen percipitur. Alvus nunc solitò est apertior, nunc adstrictior. Fœces alvinæ nonnunquam flavum mox viridem, plerumque lividum & album colorem repræsentant. Urina viscida est & acida flavoque colore imprægnata ita ut linteum album immisum colore suo imbuat. Nonnunquam obscure rubicunda conspicitur. Subinde ex viridi vel ex flavo & rubro nigricans apparet. In initio est tenuis, in progressu verò turbida & in statu copiosum sedimentum deponit. Tandem aliqualis ejus suppressio cum diaphoresi impeditâ observatur.

X X I I.

Totius insuper corporis torpor atque lassitudo icterum comitatur & pertinaces cephalalgæ, dolores lumborum gravativi, vertigines, præcordiorum anxietates, ac difficilis admodum respiratio ægrum infestant. Adest quoque

mox sinistri, mox dextri hypochondrii obtusus & gravatius dolor.

XXIII.

Quando icterus incipit summa oris amarities & sitis ægros divexat ac si pridie Baccho litassent; Dein succedit nausea, ciborum fastidium & subinde vomitus. Interdum febris adest, interdum abest & quandoque icterum præcedit, nonnunquam symptomaticè vel criticè ipsi supervenit.

XXIV.

Prognosis morbum hunc dubii eventus pronunciat, quatenus videlicet ipsius causa vel levis vel gravis exsisterit, eatenus vel subitò vel tardè curatur. Icterus flavus faciliùs curatur nigro, imprimis si quartanas insequatur, tunc enim contumax & diuturnus esse solet: salutarem autem eventum pollicetur, si febris ardenti die VII. IX. XI. vel XIV. criticè superveniat. Tunc namque signum est brevi cessaturam febrem, lassitudine nihilominus spontaneâ & appetitu prostrato diu adhuc continuantibus. Contrà verò si à scirrho hepatis vel calculis in ipso latitantibus oriatur, nec non melancholia accedat, & anxietates præcordiorum appetitum prostratum concomitentur aliquid monstri alit, & facilè in marasimum aut hydropem incurabilem definit, præsertim si urina à flavo ad obscure rubicundum colorem transeat.

XXV.

Quamdiu alvinæ faeces nondum albescunt & alba oculi tunica nondum flavescit, tamdiu facilius ejus curatio existit. Si febris ictero superveniat & paroxysmi tempore flavus corporis color dispareat, deinceps autem denuò redeat, chronici futuri morbi est indicium. Quod si à veneno vel assumpto vel ab animali venenato sanguini communicato productus fuerit, pejor est vulgari & pro veneni qualitate nunc magis, nunc minus periculosus existit. Lethalis autem est si urina igni imposita coaguletur vel ad viridem aut nigrum colorem declinet. Tunc enim non

raro

raro vertigines, deliria & convulsiones superveniunt, atque ægris vitæ filum abrumpunt.

XXVI.

In Cura icteri primario annitendum ut enervata bilis activitati debitæ & fluiori restituatur, ejusque defectus refarciatur, id quod fit, acidum in toto corpore abundans à viscidarum particularum amplexibus liberando & involvendo atque destruendo ipsumque viscidum postquam fuerit incisum & attenuatum unâ cum acido è corpore educendo. Cui scopo inserviunt salia fixa, volatilia, aromatizata, oleosa & lixiviosa. Præterea conveniunt aromatica amaricantia, spirituosa, anticachectica, præcipitantia & involventia, terrestria, & sim. Purgantia & acida utpote quæ malum exasperant, merito proscribimus.

XXVII.

Unde patet Diuretica, acidum præcipitantia nec non Sudorifera utramque in hoc morbo paginam absolvere. Quem in finem

- ℞. Summitat. Chelidon. Major.
- Fl. Centaur. min. aa. ʒj.
- Croc. Orient. ʒij.
- Sem. Petroselin. Macedon. ʒb.
- Ocul. Cancr. ʒij.
- Myrrh. ʒj.
- Salis Alcal. ʒʒ.
- Olei, dest. Macis gutt. ʒj.

M. F. Pulvis Dosis ad ʒj. ter, quaterve de die.

XXVIII.

Cui pulvis non arridet sequenti utatur infuso quod in ictero magnarum est virium.

- ℞. Semin. Cannabis ʒʒ.
- Sapon. Venet. ʒj.
- Milleped. No. XX.
- Verm. Majal. No. IV.

Coquantur in lactis Vaccini & aquæ communis p. æ. aa.

℥iij, per horam circiter unam. Colatura citra expressio-
nem facta tradatur usui. *M.* totum Infusum intra xxij,
horas absumatur.

I V X X

℞. *Succ. Chelidon. Major. ℥i℥.*
Sem. Petros. Maced. ℥j.
Milleped. No. XXX.
Macis.
Lign. Sassafr. aa. ℥iij.
Rad. Petroselin. ℥j.
Croc. ℥j.
Lixiv. Saponar. ℥℥.
Infundantur in s. q. aquæ communis coctæ & adhuc fer-
ventis per horam circiter dimid. Colatura citra expressio-
nem facta tradatur usui adde Syrupi de Artemisiâ q. s. ad
gratiam.

X X X.

Huc quoque spectant Elixir proprietatis Paracelsi s. a.
paratum, ut & nonnulla insecta v. gr. Pediculi, cimices,
pedes etiam. Quod si vomitus urgeat assumat æger ali-
quot guttulas succi Menthæ in potu calido Théæ vel Caf-
fée vel infuso Ligni sassafras. Si febris superveniat alcali-
na, oleosa & antifebrilia in usum vocanda.

X X X I.

Tandem attenuatis visciditatibus & acido parumper
involuta sudorifera conveniunt, sic

℞. *Rad. Contrajerv.*

Helen.

Angel.

Liquirit. aa. ℥iij.

Lign. Sassafr. ℥j.

Extrahantur cum aqua ferventi per semihoram postmo-
dum.

℞. *Huj. Infus. ℥j.*

Sal. Card. benedict.

Ocul.

Ocul. Cancr. aa. ℥ss.

Sal. volat. C. C.

Croc. aa. gr. viij.

Camphor. gr. iv.

M. F. Haustus calide assumendus pro unâ dosi.

X X X I I.

De diæta non est ut multa moneam, cum eam præsens Medicus facile dirigere sciat. Interim ne disputationis limites transgrediar finem facio, Deoque T. O. M. animitus gratias ago pro opitulante ipsius mihi clementissime largita gratia, humillimâ mente flagitans, velit ulterius studia mea in S. S. Nominis sui gloriam proximique emolumentum promovere & moderari.

COROLLARIA.

- I. *Herba Nicotiana, quam Tabacum vocamus appetitum immittit & auget.*
- II. *In sale volatili urina consciendo heic loci pauperum urinas devitum anteponendas existimamus.*
- III. *Spiritus ex Opio s. a. destillatus cum spiritu Vitrioli maximam inquit effervescentiam.*
- IV. *Non omnia acida cogulant.*
- V. *Acida volatilia, fixis acidis commixta fumum caloremque producant.*
- VI. *Sic spiritus vitrioli cum oleo vitrioli effervescit.*
- VII. *Non datur sal fixum ex regno animali.*
- VIII. *Antimonium Diaphoreticum operationes suas absolvit ratione tantum terra: ideoque nihil aliud quam caput mortuum esse existimamus.*

F I N I S.

CARMINA GRATULATORIA

Ad Doctissimum Dominum Candidatum

H. V. SCHIFFART.



Ein grimmig Mord-gewehr streuw't so viel
todter Leichen

Als angemaste Kunst, zu teutsch unwissen-
heit,

Der Artzte, offte mahls mach't jämmerlich er-
bleichen

Und in den Todt versetz't durch Unerfabren-
heit;

Dann was ein Affier-Artzte zu weilen Ihm läßt träumen

Muß stracks versuchet seyn an dem, so nur erst kranck't;

Und manche edle Seel muß Ihre Wohnung räumen,

Weil die Genes-kunst Selbst das Bluth zum Stillstand lenck't.

In dem Chimisterey und deren Mißbrauch zeugen,

Das auch ein Fehl-Griff nur den Stiehl zum Beil beschehr't,

Wofür der starckste Held muß seinen Nacken bezugen

Und halten noch dazu den Mörder lieb und werht.

Was macht's? die Haupt-Ursach der kranckheit ist verborgen

Dem, so derselben sonst ein mittel schaffen solt;

Drumb ist der fleiß umbsonst und das unnutze Sorgen

Bring't eben so viel frucht als Kiesel-steine Goldt.

Zum Beyspiel: Wann ein Artzte den zu fall nicht ergrundet,

Woron die Gelbe Sucht den rechten Ursprung nimm't,

Wird oft die kranckheit Selbst noch mehr und mehr entzündet

Durch das so doch dafur-zum mittel war bestimm't.

Ein scharffes Etwas ist's, das diese Seuch' erwecket,

Wie kan dann scharffes Saur dafur ein Mittell seyn?

Kein nach-gemachter Brunn die kräfte so weit strecket,

Nein dessen gleiche Arth schleicht-in's Gebluth hinein,

Und mach't die Gelbsucht schwarz, ja gahr auß' übel ärger,

Biß man die Kirch-hoffs Farb ins krancken Augen schaw't;

So zeigt sich bey dem Arzte oft ein verborgner Sterger,
Der die getraum'te kunst auff lauter Trieb-sand bauw't.
Mein Bruder nicht also, Mach', daß du erst ergründest
Der krankheit Ursprung und die krafft der Artzeney,
Bist du nach reiffem Rath bequäme Mittel findest,
Womit zu aeiner Ehr die Welt gedienet sey.
Die Themis würdig't dich nunmehr den krantz zu tragen,
Sie gibt die Übung frey und schenkt die höchste Ehr,
So die Genes-kunst zeugt; Mach das mann nicht mög' sagen,
Die freyheit seye nur dein grimmig Mord-gewehr.

Dieses hat Seinem lieben Bruder zu Bezeugung
innerlicher affection setzen wollen

J. V. SCHIFFART. J. U. D.

Ad Nob. alque Doct. Dn.

H. V. SCHIFFART

Amicum conjunctissimum.



Ic, Magni Patris Soboles genuina, laboris
Assidui tandem præmia digna capis!
Dum tibi Trajectum sira Doctoralia jura
Largitur meritò gratulor inde tibi.

Opto diu valeas, patriæ sis gloria terræ:

Candidus hæc breviter scribere jussit amor.

JOHANNES TILING. M. D.

C

AD

A D E U N D E M.

(a) NB. Icterus avis a colore nomen habens, quæ si spectetur, sanari id malum (Icterus) tradunt, & avem mori.



ICTERUS Ictericum (a) Leto Sanare putatur :

An verum, Medici linquitur arbitrio.

Consale SCHIFFARTUM, medicâ qui doctus in arte Demonstrat, tolli quâ ratione queat.

Quale malum arquatus, nec non quæ causa propinqua:

Quot species, quis sit cognitionis Apex.

Quod tandem medium, morbi quæ cura medendi,

Hic Medicus scriptis indicat egregiis.

Huic mentem Virtus, pectus sapientia munit,

Huic Machaon doctas arte reclusit opes.

Huc Patris & Fratris Te clara exempla vocabant

Subdidit ac stimulos hos alienus Honos,

Hinc Te Doctorem Medicum, spectante Lyceo.

Collegii medici nobilis ordo creat.

Et præsens celebrat dotes, absente Parente,

Cui leto ex oculis plurima gutta fluit.

Cui tuus addit Honos vireis, nova gaudia gignit

Et reparat Senii tempora cana pii.

Vive, vige, flore, Vir præstantissime, multum,

Ægrisque (b) utibilem, quam potes, offer opem.

Sic laudum pennis quondam tua Fama vebetur,

Et tua sanati nomina grata canent!

(b) Plaur. Menæchm. A. 5. 6. v. 23.

Ἰατρικῶς ita gratulatur

Aurici Frisiorum V. Idus Maji 1693.

J. G. R.